

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în subprogram în anul 2024
SECURITATEA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONTEXTUL ADERĂRII LA
UNIUNEA EUROPEANĂ: ABORDĂRI JURIDICE, POLITOLOGICE ȘI SOCIOLOGICE
(denumirea subprogramului)

Codul subprogramului **010501**

În urma realizării planului de implementare a *subprogramului* pentru anul 2024 au fost elaborate și publicate **165** lucrări științifice, științifico-metodice și didactice în culegeri de studii științifice de specialitate, reviste științifice de profil din Republica Moldova și din străinătate, în culegeri ale materialelor prezentate în cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale, ceea ce constituie un volum aproximativ de **350** coli de autor.

Inclusiv: **4** monografii internaționale, **2** monografii naționale, **3** capitole în monografiile internaționale, **2** capitole în monografiile naționale, **41** articole în reviste științifice (inclusiv, **19** în reviste din străinătate recunoscute pe plan internațional, inclusiv un articol într-o revistă indexată SCOPUS, Q1; **22** articole în reviste științifice din Registrul National al revistelor de profil, tipul B, C și în curs de acreditate), **96** articole în lucrările conferințelor științifice, inclusiv: **11** - în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare); **60** - în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova; **20** - în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova; **5** - în lucrările conferințelor științifice naționale. În plus, au fost publicate **7** teze, inclusiv **5** în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) și **2** în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova; **10** lucrări științifico-metodice și didactice care includ cursuri universitate, note de curs pentru studenții facultăților de drept din țară și din România.

În perioada de referință s-au desfășurat 9 focus grupuri și s-au realizat interviuri individuale, pe un eșantion de 79 respondenți, femei și bărbați adulți, cu statut socioprofesional divers, locuitori din mediul rural/urban, grupe de vârstă diverse, vorbitori de limbă română și rusă (origini etnice diverse), referitor la asemenea teme precum: problema salariilor și pensiilor mici, războiul din Ucraina, migrația, în special a tineretului, natalitatea scăzută și lipsa oamenilor în sat etc.

În cadrul subprogramului au fost organizate următoarele manifestări științifice:

- Masa rotundă pe 19 aprilie 2024 cu genericul "Immanuel Kant – 300 ani de la naștere", în regim mixt.
- Masa rotundă (categoria „cu participare internațională”) ”Republica Moldova în contextul negocierilor pe marginea ACQUIS-ului comunitar”, 16 mai, 2024, Chișinău, ICJPS al USM (regim mixt). Masa rotundă sa înscris în contextul marcării Zilei Europei în Republica Moldova printr-o manifestare științifică /științifico-aplicativă (Ediția a XVIII-a);

- Conferința internațională ”Consolidarea rezilienței sociale prin valorificarea capitalului uman în contextul aderării Republicii Moldova și Ucrainei la Uniunea Europeană”, în regim mixt, 17-18 octombrie.2024, Chișinău, ICJPS al USM.

În baza rezultatelor cercetării constatăm necesitatea promovării și asigurării implementării corecte și eficiente a normelor și standardelor europene, care vor contribui la consolidarea și dezvoltarea instituțiilor puterii de stat, a cadrului normativ al Republicii Moldova și nu în ultimul rând la integrarea politico-juridică a RM în structurile europene ale UE. Rezultatele atinse în cadrul investigării temei menționate au arătat că problematica modificării legislației naționale a Republicii Moldova după semnarea acordului de aderare la UE este foarte puțin cercetată la nivel doctrinar. Concluzionăm că, pornind de la lacunele depistate în procesul de modernizare a legislației naționale, se impune cercetarea în continuare a tematicii subprogramului, în contextul imperativului corespunderii RM la statutul de stat-candidat la aderarea la Uniunea Europeană, inclusiv din perspectiva ajustării politicilor publice ale RM la rigorile politicii europene de securitate.

În perioada de referință activitatea planificată cu întreg conținutul său, precum obiectivele trasate etapei 2024 de realizare a temei subprogramului instituțional de cercetare a fost realizată în volum deplin.

Considerăm că instituțiile de stat, în colaborare cu forțe politice parlamentare și extraparlamentare, cu opiziția politică, cu societatea civilă și mediul academic, trebuie să-și conjuge eforturile și să continue progresul pentru integrarea Republicii Moldova în structurile europene, pentru fortificarea securității naționale, cu accent pe respectarea valorilor democratice, drepturilor omului și statului de drept. Promovarea cooperării și schimbului de bune practici cu statele membre ale Uniunii Europene vor duce la îmbunătățirea guvernării, implementarea cu succes a reformelor și fortificarea securității naționale și a siguranței cetățenilor RM.

Implementarea recomandărilor efectuate în cadrul subprogramului va contribui semnificativ la amplificarea procesului de dezvoltare socială și consolidarea rezilienței societale în Republica Moldova, în special dacă valorificarea resurselor și potențialului comunităților vor fi efectuate printr-o abordare comprehensivă, ceea ce va contribui la construirea unei societăți mai echitabile, sigure pentru cetățean, prospere și reziliente.

Summary of the activity and results obtained in the sub-programme in 2024
NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN THE CONTEXT OF ACCESSION TO THE
EUROPEAN UNION: LEGAL, POLITICAL AND SOCIOLOGICAL APPROACHES
(subprogram name)

Subprogram code **010501**

Following the subprogram implementation plan for 2024, 165 scientific, scientific-methodical and didactic works were elaborated and published in collections of specialized scientific studies, specialized scientific journals from the Republic of Moldova and abroad, in collections of materials presented at national and international scientific conferences, which constitutes an approximate volume of 350 author's sheets.

Including: 4 international monographs, 2 national monographs, 3 chapters in international monographs, 2 chapters in national monographs, 41 articles in scientific journals (including, 19 in internationally recognized foreign journals, including one article in a SCOPUS, Q1 indexed journal; 22 articles in scientific journals from the National Register of specialized journals, type B, C and in the process of accreditation), 96 articles in the proceedings of scientific conferences, including: 11 - in the proceedings of international scientific conferences (abroad); 60 - in the proceedings of international scientific conferences from the Republic of Moldova; 20 - in the proceedings of national scientific conferences with international participation from the Republic of Moldova; 5 - in the proceedings of national scientific conferences. In addition, 7 theses were published, including 5 in the proceedings of international scientific conferences (abroad) and 2 in the proceedings of international scientific conferences from the Republic of Moldova; 10 scientific-methodical and didactic works that include university courses, course notes for law students in the country and in Romania.

During the reference period, 9 focus groups were held and individual interviews were conducted, on a sample of 79 respondents, adult women and men, with diverse socio-professional status, rural/urban residents, various age groups, Romanian and Russian speakers (various ethnic origins), regarding such topics as: the problem of low salaries and pensions, the war in Ukraine, migration, especially of youth, low birth rate and lack of people in the village, etc.

The following scientific events were organized within the subprogram:

- Round table on April 19, 2024 with the generic "Immanuel Kant - 300 years since birth", in mixed mode.

- Round table (category "with international participation") "Republic of Moldova in the context of negotiations on the Community ACQUIS", May 16, 2024, Chisinau, ICJPS of USM (mixed mode). The round table was part of the marking of Europe Day in the Republic of Moldova through a scientific / scientific-applied event (18th Edition);

- International conference "Strengthening social resilience by capitalizing on human capital in the context of the accession of the Republic of Moldova and Ukraine to the European Union", in mixed mode, October 17-18, 2024, Chisinau, ICJPS of USM.

Based on the research results, we note the need to promote and ensure the correct and efficient implementation of European norms and standards, which will contribute to the consolidation and development of state power institutions, the regulatory framework of the Republic of Moldova and, last but not least, the political and legal integration of the Republic of Moldova into the European structures of the EU. The results achieved in the investigation of the mentioned theme showed that the issue of amending the national legislation of the Republic of Moldova after the signing of the EU accession agreement is very little researched at the doctrinal level. We conclude that, starting from the gaps identified in the process of modernization of national legislation, further research of the subprogramme's theme is required, in the context of the imperative of the Republic of Moldova's compliance with the status of a candidate state for accession to the European Union, including from the perspective of adjusting the public policies of the Republic of Moldova to the rigors of the European security policy.

During the reference period, the planned activity with its entire content, as well as the objectives outlined for the 2024 stage of achieving the theme of the institutional research subprogramme, was carried out in full.

We believe that state institutions, in collaboration with parliamentary and extra-parliamentary political forces, with the political opposition, with civil society and academia, must combine their efforts and continue progress towards the integration of the Republic of Moldova into European structures, to strengthen national security, with an emphasis on respecting democratic values, human rights and the rule of law. Promoting cooperation and the exchange of good practices with the member states of the European Union will lead to improved governance, the successful implementation of reforms and the strengthening of national security and the safety of the citizens of the Republic of Moldova.

The implementation of the recommendations made within the sub-program will significantly contribute to the amplification of the social development process and the strengthening of societal resilience in the Republic of Moldova, especially if the valorization of the resources and potential of communities will be carried out through a comprehensive approach, which will contribute to building a more equitable, safe for citizens, prosperous and resilient society.